

Abstrakt

Po nástupu Jagellonců na trůn a především v době trvalé nepřítomnosti krále v zemi sílily politické ambice českých stavů, zvláště panského a rytířského. Mimo jiné příslušníci stavů usilovali o vydání zemského zákoníku, což se jim na počátku 16. století podařilo, když král kodifikoval tzv. Vladislavské zřízení zemské. Současně si pořídili také inventář korunního archivu uloženého na Karlštejně, pro nějž se vžil název Registrum desíti truhlic Matouše z Chlumčan. Oba tyto dokumenty dokazují mocenské tendence české šlechty, která se snažila zakotvit své postavení v soudním a správním systému země a současně se stavěla spoluzodpovědná vedle krále za dobro království i celé České koruny. Práce sleduje postupný růst moci šlechtických stavů, které se snažily ukotvit své postavení nejen na úkor královských měst, ale také královské moci. Akcent je dán především na osoby či šlechtická uskupení, která měla v zemi nejvyšší vliv a největší měrou se podílela na tvorbě zmíněných dokumentů.

Klíčová slova: 16. století, České království, české stavy, český král, česká šlechta, zemští úředníci, Vladislavské zřízení zemské, Registrum desíti truhlic Matouše z Chlumčan